

شَنگولوم ، شونگولوم ، مَنگولوم

اوشاق ناغیلی

كۆچۈرەن: شاھپور نوروزى

اردىبىشت ماھ ۱۳۹۳

باغیشلایان و مهربان اولان آلاهیین آدی ایله

بیری وارمیش ، بیری یوخموش ، بیری کئچی وارمیش . کئچی نین اوچ بالاسی
وارمیش . بیری نین آدی شنگولوم ، بیری نین آدی شونگولوم ، او بیری نین ده
آدی منگولوم.

بو کئچی هر گون گئدیپ مئشه ده و چۆلده او تلایار ، گئری قاییداندا بوینوزوندا
اوت ، آغزیندا سو ، دۆشلرینده سود گتیره رمیش . آستانادا دایانیپ قاپینی
دؤیرمیش ، شنگولوم ، شونگولوم ، منگولوم آتلا- آتلا ، دینگیلده یه -
دینگیلده یه قاپی نین دالیندا گلیب سورؤشارمیش:

- کیمدیر؟

- شنگولوم ، شونگولوم ، منگولوم !

آچین قاپینی ، من گلیم !

آغزیمدا سو گتیرمیشم ،

دؤشومده سود گتیرمیشم.

بوینوزومدا اوت گتیرمیشم.

شنگولوم ، شونگولوم ، منگولوم سئوینیپ تئز قاپینی آچارمیش . کئچی ایچری
گیریب اونلارین اوتوتو سو یوتو وئره رمیش . یئدی ره ر ، ایچره ر ، یاتیردارمیش.

صباح اۋروشه ^(۱) گئەندە ، گئەندە دە ھەر گون اوچونون اوزوندن اۋپوب
تاپشیرارمیش ، شَنگولوم ، شونگولوم ، مَنگولوم قوردا آلدادار ، آپارار یئیر ، ھا!
ھەر کیم قاپینی دۋیدو مَن دئین سۆزلری ائشیتمه میش آچمايین!
گونلرین بیر گونو قوردا اۋزونه سۆز وئردی کی ، شَنگولوم ، شونگولوم ،
مَنگولومو یئیە جه یم. کئچی نین قاپی سی نین آغزینا گلدی. یاواش - یاواش
قاپینی دۋیمه یه باشلادی.

شَنگولوم ، شونگولوم ، مَنگولوم دینگیلده یه - دینگیلده یه قاپی نین دالینا گلیب
سَس لندیلر:

- کیمدیر؟

قوردا دئدی:

- مَنم کئچی یم ، بالالاریم ، آچین قاپینی!

شَنگولوم ، شونگولوم ، مَنگولوم او ساعت بیلیرلر کی، قاپینی دۋین آنالاری
دئیل، قوردا دۋر، اونلارا کَلک گلیر. قوردا نه قَدَر یالواردی ، قاپینی آچمادیلار.
قوردا قاپینی سیندیرماق ایسته ییردی ، بیر ده گۋردو کی، کئچی گلیر. قاجیب
بیر کوْلون ^(۲) دالینا گیردی. اورادا گیزلندی کی، گۋرسون کئچی قاپینی نئجه

دیپ یازی:

(1) اۋروش : اوتلاق ، چای- چیمَن (2) کوْل: بوتە

آچىر . او يىرى طرفدن كئىچى گلىب قاپىنى دۋىيە - دۋىيە دئدى:

- شىنگولوم ، شونگولوم ، مىنگولوم!

آچىن قاپىنى ، مىن گلىم!

آغزىمدا سۇ گىتىرمىش

دۋشومدا سود گىتىرمىش

بۇيۇنۇزۇمدا اوت گىتىرمىش.

شىنگولوم ، شونگولوم ، مىنگولوم اوينايا - اوينايا گلىب قاپىنى آچدىلار. كئىچى

ايچرى گىردى. ھىمىشە كى كىمى اوتلارا سۇ ، اوت ، سود وئردى. بىر آز

اوردان - بوردان صحبت ائله دىلر. بالالارى قاپىنى دۋيولدىو يونو سۇيله دىلر.

كئىچى دئدى:

- او خائن قورد دور.

سوئرا بالالارىن اوزوندن اۋپوب گئتدى.

ايندى سىزە خبر وئرىم قوردان . كئىچى نىن سۇزلىرىنى قورد اۋىرە نىمىشىدى.

كولدان چىخىب بىر آز گۇزلىدى . سوئرا ياواش - ياواش گئدىب قاپىنى دۋىيە يە

باشلادى. چىش لىر اوينايا - اوينايا قاپى نىن دالىنا گلىب شورۇشدولار:

- كىمدىر؟

قۇرد سس ينى كئچى نين سسینه اوخشايدى دئدى:

- شىنگولوم ، شونگولوم ، مىنگولوم!

آچىن قاينى ، مىن گليم!

آغزىمدا سۇ گىرمىش

دۇشۇمدا سود گىرمىش

بۇيۇنۇمدا اوت گىرمىش.

بالالارى ائله بىلىر كى، بۇنلارى چاغىران آنالارى دىر. جلد قاينى آچىلار.
قۇرد او ساعى مىنگولومو يئدى. شىنگولوم ، شونگولوم قاچىب گىزلىدىلر. قۇرد
چۇخ آختاردى ، اونلارى تاپمادى. كئچى نين قۇرخۇسۇندان قاچىب گىتتى.
ائله كى، قۇرد گىتتى ، شىنگولوم ، شونگولوم گىزلىدىكلرى يئردن چىخىب
قاينى باغلادىلار. بىر كىچە اوتۇرۇپ آغلاماغا باشلايدىلار. آخشام دوشدو .
كئچى اۇرۇشدىن قايدىب قاينى نە قەدر دۇيدو ، اونا جۋاب وئره ن اولمادى.
چېشى لىر ائله بىلدىلر كى، گىنە او قۇرد دۇر. اونا گۇره جۋاب وئرمە دىلر.
كئچى گىرى چكىلىب قاپىيا بىر بۇيۇنۇز ايلشىدىردى. دالبادال بىر بۇيۇنۇز ، ايكى
بۇيۇنۇز ، شىنگولوم ايله شونگولوم گۇردو كى، قاينى سىندىراجاق ، گلىب
قۇلاق وئردىلر ، بالاجا دئشىكدن^(۱) باخدىلار كى، آنالارى دىر. قاينى

(1) دئشىك : باجا ، روزنه

آچدیلار. کئچی اونلاردان سوروشدو:

- بَس، منگولوم هانی؟

اونلار باشلادیلار آغلاماغا. احوالاتی آنالارینا دانیشدیلار. کئچی حیرصله نیب دئدی:

- یاخشى، قورد ایله مَنیمکی قالسین، سیز قاپینی باغلايین. ائوده اوتورون.

بعلى، کئچی دوشدو یولون آغزینا. آز گئتدی، چوخ گئتدی، گلیب بیر دامین اوستونه چیخدی. آیاقلارینی یئره دویمه یه باشلادی. ایچری دن سَس گلدی:

- او کیمدی دامین اوسته

تاپیر- توپپور دویور

آیاغین دامین اوسته؟

کئچی دئدی:

- بالامی سَن یئمیسَن؟

تولکو دئدی:

- یوخ، مَن یئمه میشم، گئت قوردان سوروش.

کئچی اورادان دَمیرچی نین یانینا گلیب دئدی:

- دَمیرچی قارداش، مَنیم بُوینوْزلاریمی قیلینج کیمی ایتی ائله ، نیزه کیمی شیش.

سَنه بیر کاسا قایماق ، بیر کاسا داسود وئره جه یَم.

دَمیرچی راضی اوْلدوْ. بیر آزدان کئچی نین بُوینوْزلاری قیلینجدان داها ایتی
اوْلدوْ. کئچی اوْنوْ قایماغینی ، سودونو وئردی. کئچی گئتدی چینخدی قورْدوْ
دامی نین اوستونه . بوْ وقت قورْد دا بیر قازان آش آسمیشدی ، اوْجاغین اوستونه
، بیشیریردی. کئچی دامی دؤینده بوْتون آشی نین ایچینه تورْپاق تۆکولدو.
اوْندا قورْد چاغیردی:

- اوْ کیمدیر دامیم اوسته

توْز تۆگر شامیم اوسته؟

آشیمی شوْز ائيله دی

گۆزومو کوْز ائيله دی؟

کئچی جواب وئردی:

- مَنم ، منم ، جاناوار!

بُوینوْزوم قوْشا- قوْشا

بالامی سَن یئمیسَن

گل گیره ک بیر ساواشا!

قۇرد جواب وئردى:

- چۇخ گۇزەل ، گل ساواشا ، ئالە مەن سەنى آختارىردىم.

قۇرد سۇزونو تمام ئالە دى. دىشلىرىنى قىجىرتدى ، ايستە دى كىچى نى يىسىن.
كىچى اوئا امان وئرمە دى. گىرى چكىلىب ايره لى گىلدى ، اوئا ئالە بىر بۇيۇز
ووردو كى ، بۇيۇزلار ايكى قارىش اوئۇن دۇشونە ايشلە دى. قۇرد برك دن
اۇلايىب يئره يىخىلدى. كىچى او ساعت اوئۇن قارنىنى يىرتىب مەنگولومو
چىخارتدى ، باغرىنا باسدى ، گۇزلىرىندىن اۇپدو. قۇرد قىشقىرىپ دئدى:

- واى قارنىم ، واى

كىچى دئدى:

- مەنگولومو يئمە يىدىن!

واى قۇرساغىم دئمە يىدىن!

خائىن قۇرد اۇلدو. كىچى بالاسى مەنگولومو گۇتوروب ائوہ يوللاندى. شەنگولوم
، شونگولوم ، مەنگولومو گۇرە ندە چۇخ سئويندىلر. اوئۇن اوزوندن -
گۇزوندن اۇپدولر. شادلىق ئالە دىلر.